

Asociácia za život a rodinu, o. z.

Beňadická 3091/3
815 06 Bratislava

Váš list číslo/zo dňa
bez čísla/22. 06. 2023

Naše číslo
5877-3/2023/P-3/OPSOP

Vybavuje/linka

Bratislava
25. 07. 2023

Oznámenie o vybavení petície

Sekcii kontroly Úradu vlády Slovenskej republiky (ďalej len „SK ÚV SR“) bolo doručené podanie Asociácie za život a rodinu, o. z. (ďalej len „občianske združenie“) zo dňa 22. 06. 2023 s označením ako „Petícia: Pán premiér, neotvárajte kultúrnu vojnu rozširovaním možnosti potratov“, ktoré ste podali pod hlavičkou tohto občianskeho združenia. Uvedené podanie, v záhlaví s emblémami občianskeho združenia a portálu CitizenGO, avšak bez uvedenia formálneho označenia jeho adresáta, bolo do podateľne ÚV SR doručené dňa 22. 06. 2023 osobne spolu s prílohou - USB kľúčom v plastovom obale, pričom podľa použitého oslovenia bolo toto podanie primárne určené pre súčasného predsedu vlády SR, pána Ľudovíta Ódora.

Z textu a formy doručeného podania nie je zrejmé, kto konkrétne ho v mene jeho podporovateľov napísal. Neznámy pisateľ v nadväznosti na prezentované aktivity občianskeho združenia, vykonávané v prospech života a zdravia detí a ich matiek, vyjadruje v texte podania poľutovanie nad tým, že sa predseda vlády SR osobne venuje, cit.: „rozširovaníu možnosti realizácie potratov zavedením chemického potratu“, ktorý mal v tejto veci zároveň naznačiť, že ide o odbornú vedeckú záležitosť a nie o kultúrno-etickú otázku. Uvedený záver mal vyplynúť z rozhovoru predsedu vlády SR, ktorý s ním viedla redaktorka Zuzana Kovačič Hanzelová dňa 18. 05. 2023 v aule Univerzity Komenského v Bratislave, a to k rôznym oblastiam politického, hospodárskeho a spoločenského života na Slovensku. Z dôvodov uvedených v texte podania sa jeho pisateľ s názorom predsedu vlády SR v predmetnej veci nestotožňuje, pričom na prezentovaných príkladoch a tvrdeniach odôvodňuje nebezpečnosť chemického potratu. V závere podania osobitne predsedu vlády SR a ministra zdravotníctva SR žiada, aby, cit.: „mimoriadne starostlivo zvážili dôsledky svojich rozhodnutí v tejto oblasti, chránili nevinné, nenarodené deti obyvateľov Slovenska pred úmyselným zabíjaním a zasadili sa účinne v rozsahu svojich právomocí a zodpovednosti za ochranu každého ľudského života už pred narodením“, pričom ich zároveň vyzýva, aby začali vytvárať podmienky pre prijímanie detí na Slovensku a neotvárali front kultúrnej vojny.

V záverečnej časti podania je uvedený zoznam 13 subjektov s uvedením mien a priezvisk ich zástupcov, ktoré doručené podanie podporujú. V prípade Asociácie za život a rodinu a portálu CitizenGO Slovensko sú identifikačné údaje ich zástupcov doplnené aj ich podpismi s tým, že Vy osobne ste boli v tomto podaní zároveň označený ako „zástupcu verejnosti“. Z ďalšieho textu podania vyplýva, že jeho obsah je zverejnený na webe portálu CitizenGO: <https://citizengo.org/sk/lf/210995-pan-premier-neotvarajte-kulturnu-vojnu-rozsirovanim-moznosti-potratov>, kde ho podporilo viac ako 11 758 občanov. Poznávame, že USB kľúč v prílohe podania obsahoval v elektronickej forme:

- jeden list skenu banera obsahujúceho text, cit.: „Pán premiér, neotvárajte kultúrnu vojnu rozširovaním možnosti potratov. 11 758 podpisov“ a s uvedením emblémov občianskeho združenia a CitizenGO;

- štyri listy výtlačku textu podania zo dňa 22. 06. 2023 s označením ako „*Petícia: Pán premiér, neotvárajte kultúrnu vojnu rozširovaním možnosti potratov*“, obsahovo aj formálne totožného s podaním, doručeným na ÚV SR dňa 22. 06. 2023,
- 193 listov dokumentu označeného ako „*Pan_premier,_neotvarajte_kultu-2023-06-22_00_28*“, obsahujúceho zoznam viac ako 11 758 osôb podporujúc obsah predmetného podania prostredníctvom portálu CitizenGO.

Po posúdení obsahu konštatujeme, že doručené podanie spolu s prílohou časťou spĺňa podmienky petície na uplatnenie petičného práva podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon č. 85/1990 Zb.*“). Táto petícia má z hľadiska obsahu charakter žiadosti, ktorou peticionári žiadajú, aby predseda vlády SR a príslušné štátne orgány SR nekonali vo veci propagácie a legalizácie používania potratových tabletiiek ako „*prostriedku na rozširovanie možnosti potratov*“. Petícia takého charakteru sa v zmysle § 5 ods. 6 citovaného zákona vybavuje tak, že orgán verejnej moci príslušný na vybavenie petície obsahujúcej žiadosť alebo návrh, posúdi jej obsah a zašle zástupcovi peticionárov písomnú odpoveď spolu s odôvodnením v lehote do 30 pracovných dní od jej doručenia. Vzhľadom na charakter a smerovanie tejto petície, je jej vybavenie v pôsobnosti SK ÚV SR, ktorá v spolupráci s Kanceláriou predsedu vlády SR a Kanceláriou ministra zdravotníctva SR realizovala všetky procesy súvisiace s týmto vybavením.

V procese zberu a posudzovania informácií relevantných pre vybavenie doručenej petície, SK ÚV SR osobitnými listami zo dňa 29. 06. 2023 oslovila predsedu vlády SR a ministra zdravotníctva SR. V súlade s § 6a ods. 1 zákona č. 85/1990 Zb. ich požiadala o súčinnosť pri vybavení doručenej petície, spočívajúcu v poskytnutí odborného stanoviska k jej predmetu a k obsahu v nej definovaných požiadaviek.

Z obsahu vyžiadaných stanovísk vyplynuli v predmetnej veci nasledujúce skutočnosti:

Podľa právneho poriadku SR sa umelé prerušenie tehotenstva v Slovenskej republike vykonáva v súlade s ustanoveniami zákona č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon č. 73/1986 Zb.*“) a súvisiacich právnych predpisov. V aktuálne platnom a účinnom znení tohto zákona sa nedefinuje spôsob umelého prerušenia tehotenstva a to najmä z dôvodu, že medicína je odbor, ktorý sa neustále vyvíja a má reflektovať na najnovšie poznatky v oblasti medicíny (evidence-based medicine).

Umelé prerušenie tehotnosti je vždy veľkým zásahom do organizmu ženy po fyzickej, aj po psychickej stránke. Úlohou lekára je jednak dôkladné, neodsudzujúce a zrozumiteľné informovanie ženy o všetkých iných možnostiach riešenia neželanej tehotnosti a v prípade rozhodnutia sa ženy pre umelé prerušenie tehotenstva, adekvátne informovanie ženy o jednotlivých spôsoboch vykonania umelého prerušenia tehotenstva, a to buď medikamentózne alebo chirurgicky, ako aj o sprievodných symptómoch, ktorými sú najmä bolesť a krvácanie.

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO), tiež medzinárodné gynekologicko-pôrodnické spoločnosti ako International Federation of Gynecology and Obstetrics (FIGO), European Board and College of Obstetrics and Gynecology (EBCOG), ako aj väčšina národných gynekologicko-pôrodnických spoločností, napr. Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG) sa jednoznačne zhodujú v názore, že medikamentózne ukončenie tehotnosti je z dlhodobého hľadiska pre ženu bezpečnejšie a šetrnejšie. Vyššie uvedené spoločnosti sa taktiež zhodujú v tom, že žena má mať právo na výber postupu ukončenia tehotnosti, s prihliadnutím na jej zdravotný stav a dĺžku tehotnosti.

Poskytnutie možnosti výberu - spôsobu umelého prerušenia tehotnosti, okrem iného významne prispeje k zvýšeniu bezpečnosti zdravia ženy v súvislosti s umelým prerušením tehotenstva s tým, že v danej veci sekundárne Slovenská republika získa relevantné údaje o počte vykonaných umelých prerušení tehotenstva. Možnosťou etablovania výberu spôsobu umelého prerušenia tehotnosti, sa zníži počet tzv. „*nebezpečných potratov*“, kedy si žena bez indikácie a odborného dohľadu lekára špecialistu zabezpečí lieky na umelé prerušenie tehotenstva svojpomocne. Aj v súčasnosti zaznamenávame prípady, kedy žena navštívi zdravotnícke zariadenie z dôvodu komplikácií, po svojvoľnom užití liekov na umelé prerušenie tehotenstva. Ak ženám v ich rozhodovaní

ponúkame alternatívnosť, je možné očakávať zníženie počtu „nebezpečných potratov“, vykonaných mimo odborného dohľadu lekára špecialistu.

Stotožňujeme sa s názorom pisateľa petície, že v tak citlivej otázke, ako je problematika umelého prerušenia tehotenstva, nie je múdre riadiť sa hoaxovými neoverenými zdrojmi, ale že v danej veci je potrebné vychádzať z overených faktov a vedeckých údajov. Vzhľadom na uvedené si dovoľujeme uviesť niektoré dostupné bibliografické zdroje zaoberajúce sa relevantným spôsobom danou problematikou, z ktorých vyššie uvedené závery vyplývajú:

- Sbíрка doporučených postupu č. 1/2018 Česká gynekologická a porodnická spoločnosť JEP;
- The care of Women Requesting Induced Abortion: Summary – Evidence-based Clinical Guideline Nr. 7, 2011, Royal College of Obstetricians nad Gynaecologists, dostupné online na: <https://www.rcog.org.uk/guidance/browse-all-guidance/other-guidelines-and-reports/the-care-of-women-requesting-induced-abortion-evidence-based-clinical-guideline-no-7/> (videné 14.6.2023);
- Zhang J, Zhou K, Shan D, Luo X: Medical methods for first trimester abortion (Review), Cochrane Database of Systematic Reviews 2022, Issue 5. Art. No.: CD002855. DOI: 10.1002/14651858.CD002855.pub5.;
- Say L, Brahmi D, Kulier R, Campana A, Gülmezoglu AM: Medical versus surgical methods for first trimester termination of pregnancy. Cochrane Database of Systematic Reviews 2002, Issue 4. Art. No.: CD003037. DOI: 10.1002/14651858.CD003037.pub2.;
- Gynecology Services 2014. European Board and College of Obstetrics and Gynecology; 2014, dostupné na: <https://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Standards%20of%20Care%20for%20Gynaecology%20Services.pdf>;
- Chapter 3. Recommendations and best practice statements across the continuum of abortion care, Medical management of induced abortion: Recommendation 27-30. In Abortion care guideline. Geneva: World Health Organization; 2022. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO, dostupné online na: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240039483> (videné 14.6.2023).

Taktiež si dovoľujeme dať do pozornosti stanovisko hlavného odborníka Ministerstva zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“) pre gynekológiu a pôrodnictva a Slovenskej gynekologicko-pôrodnickej spoločnosti, ktorého kópia je prílohou tohto oznámenia. Uvedené stanovisko bolo zaslané na MZ SR v súvislosti s návrhom poslancov Národnej rady SR Jany Bitto Ciganikovej, Jarmily Halgašovej a Branislava Grohlinga na novelu zákona č. 73/1986 Zb., v ktorom jednoznačne podporujú medikamentóznou formu umelého prerušenia tehotenstva.

Vážený pán Tomáš Kováčik,

podľa § 19 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov je MZ SR „ústredným orgánom štátnej správy pre zdravotnú starostlivosť a ochranu zdravia.“ Legislatíva rezortu zdravotníctva sa zakladá na premise ustanovení Ústavy SR, najmä jej článku 40 v zmysle ktorého „Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnicke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.“, ďalej článku 2, podľa ktorého „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“ a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR, ktorý stanovuje, že „Povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.“. Súčasne poukazujeme na to, že podľa § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“) „Ministerstvo zdravotníctva v rámci svojej pôsobnosti odborne usmerňuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti.“.

Z vyššie uvedeného vyplýva záver, že doručenej petícií, v ktorej peticionári žiadajú, aby predseda vlády SR a príslušné štátne orgány SR nekonali vo veci propagácie a legalizácie používania potratových tabletiiek ako „prostriedku na rozširovanie možnosti potratov“, nie je možné vyhovieť, nakoľko s ohľadom na zabezpečenie ochrany zdravia občanov a realizácie ich práva na poskytnutie odpovedajúcej zdravotnej starostlivosti a jej výber,

sú príslušné štátne orgány v tejto veci povinné konať. Dovoľujeme však poznamenať, že v zmysle platných právnych predpisov nekoná v uvedenej veci predseda vlády SR, ale MZ SR, ako oprávnený a vecne príslušný orgán. Zdôrazňujeme, že kompetencia na rozhodovanie o schválení možnosti umelého prerušenia tehotenstva medikamentóznou formou je v pôsobnosti MZ SR, ktoré je oprávnené vo svojej pôsobnosti zákonným spôsobom pripraviť, schváliť a vydať príslušné odborné usmernenie a následne aj štandardný postup pre diagnostiku a komplexný manažment zdravotnej starostlivosti v posudzovanej oblasti.

V nadväznosti na vyššie uvedený záver vybavenia petície zároveň upozorňujeme na § 5d ods. 1 zákona č. 85/1990 Zb.. Vyplýva z neho, že ak petícií nebude vyhovené ako celku, alebo jej časti, vzniká pre príslušný orgán verejnej moci vybavujúcej petíciu, povinnosť osobne prerokovať túto petíciu so zástupcom peticionárov a s petičným výborom. SK ÚV SR, ako zástupcovi orgánu verejnej moci oprávnenému doručení petíciu vybaviť a ktorá jej na základe vyššie uvedených skutočností nevyhovela, však povinnosť podľa § 5d ods. 1 zákona č. 85/1990 Zb. nevyplývala.

Dôvod vyššie uvedeného záveru je nasledujúci. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 85/1990 Zb. je fyzická osoba podporujúca petíciu povinná uviesť v petícii alebo v podpisovom hárku čitateľne svoje meno, priezvisko, adresu pobytu a svoj podpis. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia je však možné petíciu podporiť aj v elektronickej podobe, pričom na účely potvrdenia podpory elektronickej petície, osoba podporujúca petíciu v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 85/1990 Zb. uvedie namiesto svojho podpisu adresu svojej elektronickej pošty.

Podľa dokumentu, ktorý bol v priloženom USB kľúči, označený ako „Pan_premier_neotvarajte_kultu-2023-06-22_00_28“, podporilo doručení petíciu v elektronickej forme viac ako 11 758 osôb. Identifikačné údaje o týchto osobách, stiahnuté z portálu CitizenGO, boli v tomto dokumente prezentované v členení, cit.: „Meno - Priezvisko - E-mail - PSČ - Province - Štát - Signed - Personal message - GDPR agreement“, pričom u žiadnej z osôb, podporujúcich predmetnú petíciu, nie je uvedená adresa ich pobytu. Tým žiadna z týchto osôb nespĺnila povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 85/1990 Zb. a ich podpora v tejto veci preto nemôže byť akceptovaná. Na tejto skutočnosti nemení nič ani fakt, že portál CitizenGO technicky neumožňuje osobe podporujúcej predmetnú petíciu, uviesť adresu jej pobytu.

Z obsahu doručenej petície vyplýva, že povinnosť podľa vyššie uvedeného citovaného ustanovenia sa v nej splnila iba Vy osobne, nakoľko ste k svojmu menu a priezvisku, ako zástupcu občianskeho združenia, doplnili svoj vlastnoručný podpis a v časti textu, kde ste boli určený za „zástupcu verejnosti“, ste uviedli adresu svojho bydliska. Nakoľko v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 85/1990 Zb. má každý právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného záujmu alebo iného spoločného záujmu so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami (ďalej len „petícia“) na orgány verejnej moci, doručená petícia bola posúdená ako petícia podľa citovaného zákona, ktorú ste podali iba Vy sám, bez formálnej podpory iných osôb.

Z vyššie uvedených dôvodov Vám oznamujeme, že SK ÚV SR nebude realizovať prerokovanie doručenej petície v zmysle § 5d ods. 1 zákona č. 85/1990 Zb. s tým, že týmto oznámením považuje Vami doručení petíciu za svojej úrovne za vybavenú.

S pozdravom

Príloha:

1/2 listy stanoviska hlavného odborníka MZ SR pre gynekológiu a pôrodnictva
a Slovenskej gynekologicko-pôrodnickej spoločnosti (kópia)

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Sekcia kontroly
odbor petícií, sťažností a ostatných podaní
Námestie slobody 1
813 70 Bratislava